

**R. P. Christophori Gillii, Ex Brigantio Lvsitaniæ, Societatis
Iesv, Et in Conimbricensi Academia S. Theologiae
Professoris; Commentationvm Theologicarvm De Sacra
Doctrina, Et Essentia atque vnitae ...**

Gil, Christovão

Coloniae Agrippinae, 1610

Explicantur aliæ diuisiones distinctionis rationis. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82291](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82291)

ceptus synonymos dari quidem fundamentum obiectuum à parte rei, quod ipsis respondeat: non tamen quod sit radix pluralitatis ipsorum, quod etiam requiritur ad distinctionem, quæ dicitur habere fundamentum in re.

Explicantur aliæ diuisiones distinctionis rationis.

CAPVT V.

I. **D**VO genera distinctionis secundum rationem proximo capite explicata, habent adhuc varios modos, quos explicare oportet, vt, cum ad diuina ventum fuerit, non opus sit immorari ijs explicandis. In primis autem distinctio rationis ratiocinantis reperitur, quoties obiectum sub diuersis conceptibus synonymis substat pluribus secundis intentionibus: verbi gratia, prædicati, subiecti, medij termini, ac similium: de quo non est vlla controuersia. Verum potest dubitari, vtrum sit alius modus distinctionis secundum rationem ratiocinantis. Ratio dubitandi est, quoniam, quæcunque differunt solum penes modum significandi, & concipiendi absque fundamento in re, differunt sola ratione ratiocinante: hoc autem modo differunt plura alia, quam ea, quæ apprehenduntur conceptibus synonymis. Contra verò facit quoniam, vbi conceptus non sunt synonymi ex parte obiecti significati, per vnum inuoluitur aliqua ratio obiectiua, quæ non significatur per alium: hoc autem sufficit ad distinctionem rationis ratiocinatæ: quare in solis conceptibus synonymis est distinctio rationis ratiocinantis.

II. Pro fundamento supponendum est, quando distinctio fundatur solum in modo concipiendi absque fundamento diuersæ intelligibilitatis obiectiue saltem virtualis, dari solam distinctionem rationis ratiocinantis. De duobus verò conceptuum complicationibus potest esse dubitatio, vtrum hoc, vel illo modo differant, nempe si comparentur abstracta cum concretis, distinctio cum diffinito. Vt à definitione incipiam, præmitto de sententiâ Diui Thomæ in 1. d. 22. q. vn. art. 1. ad 2. diffinitionem esse nomen intentionis, & rei: nomen intentionis est, cum sumitur pro conceptu distincto quidditati-

S. Thom.

uo, & adæquato diffiniti: nomen vero rei, cum sumitur pro significato ipsius diffinitionis vocalis, aut mentalis. De diffinitione quatenus est intentio, non est vlla dubitatio, differt enim re à definito, etiam si secundum esse intentionale sit idem, quod definitum secundum esse reale: hoc est, quamuis sit adæquatum signū definiti. De ipsa, quatenus res est, potest esse difficultas: verum quia eadem est ratio de re, & de signo sub ratione signi, non curabo hanc distinctionem, sed indifferenter loquar de diffinitione, siue pro signo, siue pro re sumpta, ea vero alia est perfecta, alia imperfecta: illa distinctè attingit omnes partes, siue gradus tam actuales, quam virtuales definiti: hæc verò nequaquam, sed omittit aliquos, quia traditur per genus remotum, ac differentiam propriam. De hac secunda non est vlla dubitandi ratio, cum enim non attingat omnem intelligibilitatem obiectiuam definiti, & non significet aliquam rationem entitatiuam, quæ licet confusè, significatur tamen nomine definiti, necessario differt ab illo ratione ratiocinata: ad quod satis est, vt vnum extremum non includat rationem, quam aliud includit. Diffinitio autem perfecta attingit omnes omnino rationes definiti, sed diuerso modo. nam conceptus definiti, vtpotè confusus, attingit omnes indistincte: at verò diffinitio mentalis distincte, & quasi per partes, adunatas tamen in toto: rectè enim probat Diuus Thomas loco citato, s. Thom. terminos diffinitionis non significari per modum partium, ideoque non sumi in abstracto, sed per modum totius: itaque si velimus terminationem horum conceptuum subtiliter indagare, comperiemus conceptum confusum definiti per se, & explicite primo terminari ad totum, ad partes autem implicite, & quasi secundo, conceptum verò diffinitiuum per se primo ad partes, vltimo ad totum ex partibus conflatum.

III. Hoc posito probatur diffinitionem, ac diffinitum, non distingui sola ratione ratiocinante. primò, quoniam vt ait Philosophus lib. vndecimo, Metaphys. cap. 6. diffinitio est medium potissimæ demonstrationis. ad hoc autem non sufficit sola distinctio rationis ratiocinantis inter ipsum, & minus extremum, quod est diffinitum: ergò erit distinctio rationis ratiocinatæ. Assumptio pater, quoniam medium debet continere rationem obiectiuam, propter quam passio conueniat minori

III.

Aristotel.

nori extremo: ubi vero est sola distinctio rationis ratiocinantis, non est ratio obiectiua habens fundamentum in re, ut patet ex dictis: quare ad rationem medij termini non est distinctio rationis ratiocinantis. Secundò diffinitum est, gradus aliquis metaphysicus distinctus à gradibus, ex quibus coalescit diffinitio: alius enim gradus est species, alij verò genus, ac differentia, ex quibus constat diffinitio: omnis autem gradus distinguitur ab alio saltem ratione ratiocinata: ergò definitum, ac definitio hoc ipso distinguuntur, & non sola ratione ratiocinante.

IV. Quod verò attinet ad concreta, & abstracta, distingui solum penes rationem ratiocinantem, videtur sentire Caietanus 1. part. quæst. 40. articul. secundo §. *Circa differentiam*, ubi constituit duo genera eorum, quæ distinguuntur penes modum significandi, vnum penes modum significandi grammaticaliter, qui habet se tantum ex parte nominis, aut conceptus significantis: alterum penes modum significandi metaphysice, qui se habet ex parte rei significatæ, ita ut plures illius modi, sint plures rationes obiectiue eiusdem rei: & modum abstracti nominis, & concreti refert ad modum significandi, qui solum se habet ex parte intellectus sine fundamento obiectiuo in re: atque adeò inter illa est solum distinctio penes rationem ratiocinantem; probatur autem, quoniam non est in re ulla ratio obiectiua significata concrete, quæ non significetur nomine abstracto: atque adeò conceptus solummodo diuersi penes concretum, & abstractum, non habent fundamentum in re, sed in solo modo concipiendi. Antecedens suadet, quoniam ratio obiectiua est forma, seu quasi forma rei, cuius est ratio: significatum vero nominis abstracti est forma, seu quasi forma significati per concretum: nam interroganti, quænam sit ratio, seu forma, aut quasi forma adæquata hominis, vel albi, apte respondebitur, quod sit humanitas, vel albedo.

V. Capreol. in 1. distinct. 4. quæst. art. 3. ad quintum. Aureoli contra secundam conclusionem, exilimant eandem esse rationem inter diffinitionem, ac diffinitum, ac est inter concretum, & abstractum: at enim diffinitionem, ac diffinitum in actu, & explicite significare idem, sed definitum posse significare aliquid implicite, quod diffinitio nullo modo signi-

ficet. At verò abstractum significare omnino idem, quod definitio concreti. Ad hoc autem adducit dictum Diui Thomæ opuscul. 69. super Boetium de hebdom. alferentis, abstracta non habere in se aliquid extraneum, nempe quod sit præter essentiam, quia scilicet forma in abstracto significatur, ut quo aliquid est, concreta verò significantur, ut habentia formas, quibus constituuntur. Ex eo verò, quod subiectum habeat vnā formā, non est incapax alterius, nisi sit opposita ei, quam habet: & idcirco concreta: verbi gratia homo, & album, possunt habere alias formas præter eas, quibus constituuntur, sicut homo potest esse iustus, ac sapiens, album potest esse dulce, aut odoratum. Verum Capreol. in hac re non est assecutus mentem Diui Thomæ: nam cum abstractum significetur per modum partitis, ut ibidem docet Sanctus Doctor, & admittit idem Capreol. in solutione ad primum, diffinitio autem significetur per modum totius, ut docet Diuus Thomas in 1. loco citato, & consequenter tradatur per nomina concreta in recto, licet in obliquo admittat abstracta, fieri non potest, ut idem prorsus significetur per diffinitionem, & per nomen abstractum definiti. Quod verò non sit eadem ratio inter diffinitum, & diffinitionem, abstractum, & concretum, patebit ex dicendis.

Dicendum nihilominus, inter diffinitionem, ac diffinitum, non esse aliam distinctionem, quam rationis ratiocinantis. Indicat Henric. in sum. art. 27. quæst. 1. littera M. suadet verò, quoniam diffinitio, ut notat Diuus Thomas ubi proxime, non significat solum partes, ut partes, sed per modum totius, ita ut significet ipsum totum, cum distinctione partium, vel partes ut vnitas, ac terminatas in ratione totius: sed totum distincte cognitum non includit aliquam rationem obiectiuam, quam non includat idem confusè cognitum: ergò diffinitio, ac diffinitum, non habent distinctionem rationis ratiocinatæ. Patet consequentia ex dictis cap. prox. Assumptio ostenditur, quoniam totum, vel non est aliud quam partes simul sumptæ, ut quidam opinantur, vel addit partibus ipsam sui esse integritatem: si non sit aliud, quam partes simul sumptæ, perspicuum est nullam rationem obiectiuam contineri diffinito, quæ non contineatur diffinitione: si vero sit aliud, hoc ipsum necessario includit ac significat diffinitio, alioquin non est simpliciter cognitio distincta totius,

S. Thom.

S. Thom.
Capreol.

VI.

Henricus.

S. Thomas.

cum non attingat id, quo per se primo, & complete totum constituitur in suo esse. Secundò, Deus Optimus Maximus nihil agnoscit confusè: ergò conceptui confuso definiti non respondet aliqua ratio obiectiua, quæ non attingatur conceptu diffinitiuo. Patet consequentia, quoniam Deum non latet vlla ratio obiectiua cognoscibilitatis: quare si solam habet notitiam definitiuam, seu quasi definitiuam obiecti, non restat vlla ratio obiectiua cognoscibilis conceptu confuso, quæ non attingatur conceptu diffinitiuo. Antecedens verò est euidens, quoniam Deus agnoscit omnia comprehensiuè: cognitio verò comprehensiuæ obiecti necessariò est diffinitiuæ, aut quasi diffinitiuæ: dico quasi diffinitiuæ, quoniam sunt plura obiecta, quæ non habent propriam diffinitionem, cum tamen intellectus adæquate, ac distincte penetrat rationes oēs formales ipsorum etiam virtute distinctas, habet cognitionem similem diffinitiuæ. Itaque quotiescunque conceptus mentales attingunt omnem rationem formalem entitatiuam, quæ datur ex parte obiecti, solumque differunt penes rationem confusè, ac distincte cognoscendi, obiectum ita cognitū solum sortitur distinctionem rationis ratiocinantis, non ratiocinatæ, siue habeat proprie definitionem, vt composita Physica, vel Metaphysica, siue non, vt res simplices, & intrinsecæ compositionis expertes.

VII.

Ad primum, contra hanc assertionem neganda est assumptio, cuius probatio, si vim habet, concludit etiam, diffinitionem, ac diffinitum distingui ex natura rei, quod est falsum. Nam si medium continere debet rationem obiectiuam, quæ suapte natura sit causa siue ratio, cur passio conueniat subiecto, danda est distinctio actualis inter medium, & extrema absque comparatione intellectus: nam si hæc per intellectum existat, siue habeat fundamentum in re, siue non: vltimo tandem pendet ex nostro modo intelligendi: est ergò diffinitio medium, cur passio conueniat subiecto, non quidem secundum se, sed solum quo ad nos, quia concipimus illam, vt causam formalem obiecti, ad quod fat est distinctio solius rationis ratiocinantis, vt patet in demonstrationibus Metaphysicis: nam subiecta Metaphysicæ, vt potè simplicia, maiori ex parte carent proprijs diffinitionibus: sed ratio illa formalis subiecti magis clarè cognita sumitur vt me-

dium demonstrationis, nec tamen distinguitur à subiecto ratione ratiocinata, sed ratiocinante. Ad secundum respondetur, tametsi diffinitum sit gradus per se distinctus à quauis parte diffinitionis per se considerata, non tamen ab integra diffinitione: hæc enim non est gradus aliquis entitatius distinctus ab ipso definito.

VIII.
Dicendum præterea, inter concreta, & abstracta dari saltem distinctionem rationis ratiocinatæ. Dixi saltem, quoniam increatis dari distinctionem ex natura rei censent plerique Doctores: & ratio est, quoniam omne concretum dicit, vel rationem suppositi, vel subiecti inuoluendo intrinsece vniionem naturæ ad hoc, vel illud: abstractum verò dicit præcisè formam sine vlllo respectu, aut vniione ad vtrumque: ratio verò supposititalitatis, itemque vniionis ad subiectum est aliquid ex natura rei distinctum à forma: quare in rebus creatis datur ex natura rei distinctio inter significatum abstracti, & concreti. Et hoc est verum fundamentum huius sententiæ, non verò illud, quo vtitur Capreol. vbi suprâ, recur-
rens ad significationem implicitam formæ extraneæ ipsi concreto: Etenim vt ait Diuus Thomas prima parte, quasi-
quadragesima, articul. secundus, vt aliqua duo distincta intelligantur necesse est, vt ipsorum distinctio intelligatur per aliquid intrinsecum vtrique; adde vel saltem alteri ipsorum: quandoquidem species & genus distincta intelliguntur, nec tamen genus habet aliquid intrinsecum, quod non sit etiam intrinsecum speciei: fat tamen est vt hæc intrinsece includat differentiam, quæ non includitur in genere: at verò formæ non repugnantes cum forma significata per nomen concretum, non sunt intrinsecæ significato: atque ad per solam significationem implicitam ipsarum non potest concretum distingui ab abstracto. In Deo verò, quamuis propter omnimodam eius simplicitatem non differant ex natura rei abstractum, & concretum, habent tamen eminenter distinctionem, quam vendicant creatæ: quatenus in ipso est ratio supposititalitatis quam inuoluit nomen concretum, non vero abstractum. At inquires, supposititalitas non est intrinseca nominibus absolutis, siue essentialibus, verbi gratia Deo, sapienti, iusto: quare nec distinctio erit
per

VIII.

Capreol.

S. Thom.

per rationes obiectiuas, sed per solum concipiendi modum: respondeo hæc nomina, vt à nobis applicantur Deo, includere ipsum per se existere. significant enim nomina concreta obiectum, vt quod est, & habet formam abstracte significatam, & licet hæc in diuinis re ipsa includat ipsum esse, non tamen vt habens, sed vt habitum.

IX.

Ad argumenta contra hanc assertionem negandum est antecedens. Ad cuius probationem respondeo, nomen *ratio* interdum sumi presse pro forma rei abstracte significata, interdum vero extendi ad quemcunque modum, siue rationem obiectiuam in re terminantem conceptionem intellectus nostri. & quamuis ratio priore modo sumpta pertineat ad posteriorem, non tamen vice versa: nam suppositiuitas est aliqua ratio obiectiua intelligibilis, distincta à natura suppositi, nec tamen est abstractum suppositi, hoc enim est natura ipsa singularis: itaque licet forma proprie dicta non sit alia in significato concreti, quam ea, quæ significatur nomine abstracto, est tamen modus aliquis, aut ratio entitatiua re, aut virtute distincta à forma abstracte concepta: & ideo distinctio inter ea non consistit in solo modo concipiendi, sed habet fundamentum in re. Ex dictis constat non solum ea, quæ substant pluribus conceptibus synonymis, distingui sola ratione ratiocinante.

X.

Tandem ad intelligendum modum loquendi Doctorum, obseruandum est omnia, quæ sunt idem ex natura rei, & quouis modo differunt ratione, dici distingui penes modum concipiendi, aut significandi: quoniam, cum sublata operatione intellectus non datur vlla distinctio rationis, recte quæcunque distinguuntur ratione siue ratiocinante, siue ratiocinata, dicuntur distingui penes modum significandi, aut intelligendi: quod elicitur ex doctrina Diui Thomæ prima parte, questione quadragesima, articulo secundo, asserente originem, ac relationem distinguendi penes modum significandi. Ad quem locum Caietan. adducit explicationem supra positam: nempe quod quædam differunt penes modum significandi grammaticaliter, quibus scilicet non respondet in obiecto vlla propria ratio intelligibilitatis, quædam vero metaphysicè, quibus respondet: loqui vero D. Thom. articulo illo secundo de modo signifi-

candi, vt ad vtrumque se extendit, recte colligitur ex ipso text. vbi illud contraponit distinctioni reali: sic enim ait, *Quæ quidem, quamuis re non differant, differunt tamen penes modum significandi*, indicans quæcunque re non differunt, differre penes modum significandi: idem significat Albertus in summa, tractatu decimoquarto, questione quinquagesima nona, m. 4. particula tertia, & plures alij, asserentes omnia nomina diuina significare idem secundum rem, differre tamen secundum modum significandi, qui tamen in diuinis attributis agnoscunt distinctionem rationis ratiocinatæ.

Albertus.

Quod vero attinet ad distinctionem rationis ratiocinatæ, tribus omnino modis fingi potest. Primus est cum res simplex, & suapte natura indistincta, æquipollet pluribus suapte natura distinctis. Secundus, cum diuersæ rationes obiectiuæ sunt separabiles, saltem inadæquate altera ex parte in diuersis subiectis: tertio denique cum eadem omnino res habet habitudinem siue connotationem ad plura actu distincta. Primus modus non habet vllam difficultatem: quoniam, quando eadem res non concipitur adæquate secundum omnem rationem intelligibilitatis obiectiuæ, sed pluribus conceptibus inadæquatis prout æquipollenter continet res alias actu distinctas, singuli eorum conceptus repræsentant obiectum sub vna, vel altera ratione præcisâ ab ea, sub qua repræsentant alij: atque adeo distinctio ex ipsis resultans habet fundamentum in re, & non in solo modo concipiendi. hic autem modus distinctionis per æquipollentiam potest diuidi in totidem membra, in quòt diuiditur distinctio actualis ex natura rei: nam si res suapte natura indistincta æquipollet pluribus re ipsa distinctis, erit distinctio virtualis realis: si pluribus formaliter distinctis, erit virtualis formalis: si pluribus modaliter distinctis, erit virtualis modalis.

XI.

Pro secundo modo notandum, mutua separabilitatem in omnibus inferioribus arguere distinctionem ex natura rei, vt patet ex candore, ac dulcore: ita enim se habent, vt vterque possit existere actu seorsim ab alio: si vero mutua separabilitas conueniat ratione quorundam inferiorum, non vero aliorum, tunc rationes communes horum inferiorum secundum

XII.

se non distinguuntur ex natura rei, sed sola ratione ratiocinata, vt patet in ratione communi iustitiæ, ac sapientiæ, communium Deo, & creaturis. At vero inadæquata separabilitas cernitur, cum ita necessariò coniungitur vtraque ratio in eodem subiecto, vt quædam nullo modo possit esse sine alia, hæc vero possit saltem in alio subiecto: tum vero hæc duæ rationes in subiecto, in quo necessariò copulantur non sola ratione ratiocinante, sed ratiocinata distingui dicuntur: hoc modo se habet substantia, & ens: nam licet substantia esse nequeat abstracta à ratione entis, hæc tamen potest diuina virtute sine substantia coherere: nam in speciebus consecratis est ratio accidentis, & entis, seiuncta à ratione substantiæ: planius exemplum est in opinione distinguente gradus metaphysicos sola ratione ratiocinata: nam animal potest esse in leone realiter distinctum, ac separatum ab homine, qui tamen sine ratione animalis omnino non est. Fundamentum huius rei est, quoniam ratio separabilis in alio subiecto habet rationem fundamentalem obiectiuam, secundum quam verè terminat conceptum mentis, quin terminet sub ea ratione, cum qua in priore subiecto est necessariò coniuncta: ergo habet distinctionem non solum ex intellectu ratiocinante, sed radicaliter ex se ipsa.

XIII.

Quod attinet ad tertium modum, est dubium, quænam connotatio sufficiat ad constituendam distinctionem rationis ratiocinatæ. Nam si connotatio quorumlibet distinctorum ex natura rei illam arguit, in quauis potentia numerica erit fundamentum infinitarum distinctionum eiusmodi: verbi gratia, si consideretur potentia videndi, & comparetur cum singulis indiuiduis colorum, circa quæ versari potest, habet infinitas connotationes, sicut indiuidua sunt infinita: quare si, prout connotat hoc distinctum ab alio ex natura rei, distinguitur virtute à se ipsa prout connotat aliud, erit infinities distincta à se ipsa secundum rationem ratiocinatam, & cum fundamento in re: idemque dicendum de quauis alia re indiuidua, habente comparationem ad multa realiter distincta: Aureol.

Aureol.

in 1. distinct. 45. quæstione vnica art. 1. distinctionem connotationis constituit in habitudine secundum dici, ita quod distingui penes extrinsecam non sit aliud, quam si distinguatur vnum, & idem, quia

dicatur relatiue ad plura secundum dici. Quæ doctrina magna ex parte vera est: nam quæ sunt simpliciter absoluta ab omni respectu tam secundum dici, quam secundum esse, intelligi possunt absque omni alio obiecto sibi extrinsecum: quare cum connotatiua percipi nequeant absque eo, quod aliquid sibi extrinsecum concipiatur saltem in obliquo, necessariò habere debent adiunctam relationem secundum dici, sub qua res alioquin absoluta concipiatur in ordine ad aliud. Relatiua vero secundum esse excludit ab eo genere: quoniam in connotatiuis exigit formam absolutam cognoscibilem per se absque perceptione extrinseci: id vero non conuenit relatiuis secundum esse: hæc enim etiam quo ad proprium esse, quod significant in recto, non possunt intelligi absque termino extrinsecum: & hinc colligitur eatenus aliquid distingui penes connotata, in quantum vna ratio potest sibi plures habitudines appropriare: & ita differt penes appropriata, quæ includit extrinsecè quasi quædam cointellecta, non tamen intrinsecè distinguitur. Non tamen opus est ad eiusmodi distinctionem, vt vtrunque extremum connotet diuersa obiecta extrinsecum, sed sat est, vt vnum connotet non connotante altero, cum quo est idem in principali significato: vt se habent concretum, & abstractum: hoc enim non connotat subiectum, illud vero maxime.

XIV.

Hoc posito dicendum est, distinctionem sumptam ex connotatione rerum suapte natura, vel virtute distinctarum, esse rationis ratiocinatæ: probatio est facilis, quoniam conceptui connotatiuo quolibet ex modis supradictis, respondet fundamentaliter in re aliqua obiectiua cognoscibilitas, quæ non respondet alteri conceptui non synonymo eiusdem rei similiter connotatiuo: hoc autem sufficit ad distinctionem rationis ratiocinatæ, vt patet ex dictis. Antecedens patet, quoniam si eorum, quæ distinguuntur, vtrunque est connotatiuum, vtrunque habet ex parte obiecti aliquid proprium, non commune cum alio: exempli gratia intellectus practicus, & speculatiuus, sola connotatione distinguuntur, vterque tamen connotat obiectum non connotatum ab altero, nempe practicus operabile, speculatiuus non operabile: cum vero ex natura rei intellectus idem, quatenus respicit obiectum operabile, sit ac dicatur practicus,

practicus,

practicus, speculatiuus autem quatenus respicit non operabile, fit vt distinctio penes practicum, ac speculatiuum habeat fundamentum iure. Idemque dicendum quando conuocatio se habet ex altera tantum parte: nam quemadmodum ad distinctionem ex natura rei non necessario requiritur, vt vtrumque extremum habeat positiuam rationem distinctionis, qua alterum careat: sed sat est, vt vnum habeat aliquid, quo alterum careat, vt videre est in natura, ac supposito. nam quamuis nihil habeat natura, quod non includat suppositum, hoc tamen addit supra illam positiuam rationem suppositiualitatis, ita si comparentur duo sola ratione distincta, quorum alterum addat connotationem supra significatum alterius, distinguuntur ratione ratiocinata, vt se habet intellectus ad rationem superiorem, & inferiorem, intellectus enim caret connotatione explicata, quam vtraque ratio vendicat ad determinata quædam obiecta, vel regulas: ipsæ vero rationes includunt in suo significato rationem formalem intellectus, & ita distinctio huiusmodi pendet ex sola additione connotationis ex altera parte. Dictum vero est, sat esse connotationem rerum sola virtute distinctarum: quoniam ea, quæ virtute differunt, sufficiunt ad gignendam distinctionem rationis ratiocinatæ secundum esse intellectum, fundamentum est. quoniam cum contineant eminenter, seu æquiuenter ea, quæ suapte natura distinguuntur, sicut hæc possunt terminare conceptus secundum rationes obiectiuas distinctos, ita & illa. Hac de causa concreta, & abstracta distinguuntur ratione ratiocinata etiam in diuinis, quamuis concreta non connotent aliquid ex natura rei, sed sola virtute distinctum a significatis abstractorum: connotant enim suppositum, quod solum virtute distinguitur à natura, & cæteris perfectionibus absolutis.

datius exemplum est, intellectus practicus, ac speculatiuus, ratio inferior, ac superior: quæ omnia dicunt in recto vnam, atque indiuisam rationem formalem intellectus, sub diuersis habitudinibus ad extrinsecam conuocata. Quæ vero duobus aliis modis distinguuntur, cum non sint necessario relatiua secundum dici, atque adeo non distinguuntur per extrinsecam connotationem, admittunt distinctionem aliquam intrinsecam non ex natura rei actualement, sed obiectiuam aptitudinalem: quatenus eadem entitate absoluta possunt terminare diuersos conceptus, quibus respondent diuersæ rationes obiectiuæ vel simpliciter, vel altera ex parte practicæ.

Ad argumentum contrarium respondendo, quoties forma, vel entitas, habet aliquam habitudinem etiam remotam ad aliquid positiuum, ita vt sub ea habitudine præcisè concipi possit, dari fundamentum sufficiens distinctionis secundum rationem ratiocinatam, vt se res habet in argumento proposito: nam quando potentia videndi concipitur, vt perceptiua huius numero coloris ex parte obiecti, est fundamentum huius conceptionis, verè enim est perceptiua illius: quatenus vero ita concipitur, abstrahit à cæteris, quorum est perceptiua: quod similiter euenit quoties concipitur comparate ad alia: non repugnat autem, vt res aliqua propter habitudinem ad infinita subterni possit infinitis conceptionibus, & distinctionibus rationis, habentibus fundamentum in re.

Perfectiones diuinæ distinguuntur
ratione cum fundamen-
to in re.

CAPVT VI.

PRemissa explicatione terminorum restat videndum, vtrum sit in Deo distinctio rationis, & qualis; & quidem Ocham. in 1. d. 2. quæst. 2. Gabriel quæst. 2. art. 2. conclusionem 1. Mayron. d. 8. quæst. 4. Andreas de Nouo Castro d. 32. quæst. 2. Gregor. d. 8. quæst. 2. art. 1. Alliacens. quæst. 6. art. 2. litera I. & L. conclusionem 1. & Maior d. 8. quæst. 1. aliàs 4. conclusionem 2. quia existimant non dari vllam distinctionem rationis, consequenter negant eam in diuinis.

Dico primum. Perfectiones diuinæ
distinguntur

XVI.

I.

Ocham.
Gabriel.
Mayronius.
Nouo Castro.
Gregor.
Alliacensis.
Maior.

II.

XV.

Arrel.

Ex dictis colligitur discrimen inter ea, quæ distinguuntur duobus modis prioribus, & ea, quæ per solam connotationem: hæc enim vt recte deducit Aureolus vbi supra, in fine tertiæ propositionis, non habent intrinsecè aliquam distinctionem quoad id, quod important principaliter, & in recto, sed solum extrinsece quo ad ea, quæ connotant in obliquo: quod ipse declarat exemplo sapientiæ, ac iustitiæ, sed perperam, hæ enim sunt formæ absolutæ, & habent in recto perfectiones simpliciter intrinsece distinctas. Accommo-